

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۶۲): اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات

شماره مسلسل: ۱۸۷۶۹
کد موضوعی: ۳۱۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۶۲): اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه فناوری اطلاعات و ارتباطات)
تهیه و تدوین کنندگان: سیدمحمد رضا میرزآبائی، ابوالقاسم رجبی، حسن پوراسماعیل
اظهاری نظر کننده: امین پژمان
مدیر مطالعه: حسن پوراسماعیل
ناظر علمی: محمدحسن معادی رودسری
صفحه آرا: نفیسه حاجی صفری
ویراستار ادبی: شیوا امین اسکندری

واژه‌های کلیدی:

۱. فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲. لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۱/۱۷

به نام خدا

فهرست مطالب

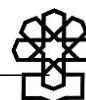
چکیده.....	۱
خلاصه مدیریتی.....	۱
مقدمه.....	۳
۱. نمای کلی اعتبارات.....	۳
۲. جایگاه بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در اعتبارات برنامه‌ای بودجه سال ۱۴۰۲.....	۵
۳. اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲.....	۷
۴. نمای کلی از وضعیت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲.....	۹
جمع‌بندی.....	۱۱
پیوست.....	۱۳

فهرست جداول

جدول ۱. نمای کلی اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۲.....	۴
جدول ۲. اعتبارات برنامه‌ای طرح‌های مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲.....	۶
جدول ۳. اعتبارات متفرقه مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات در ردیف‌های جدول ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کشور.....	۷
جدول ۴. اعتبارات متفرقه مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات در ردیف‌های جدول ۱-۷ لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کشور.....	۸
جدول ۵. مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برحسب برنامه کلان.....	۱۰

فهرست نمودارها

نمودار ۱. سهم اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات از اعتبارات عمومی کشور طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ و لایحه ۱۴۰۲.....	۴
نمودار ۲. اعتبارات برنامه‌ای حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات از ۱۳۹۶ تا لایحه بودجه ۱۴۰۲.....	۵

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۶۲): اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات

چکیده

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، سهم اعتبارات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) از کل بودجه عمومی دولت به ۳/۴ درصد رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۱ حدود ۳ درصد بود. اعتبارات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ بیش از ۶۴ درصد رشد کرده است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، حدود ۲۲ درصد از اعتبارات برنامه‌ای حوزه فاوا مربوط به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است و حدود ۷۸ درصد در سایر دستگاه‌ها برای توسعه سامانه‌ها و زیرساخت‌های فاوا هزینه خواهد شد. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، حدود ۸۷ درصد از اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به صورت اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای است و این شاخص نشان می‌دهد بخش اعظم اعتبارات این وزارتخانه صرف توسعه زیرساخت‌ها و سامانه‌ها خواهد شد. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ به‌تنهایی حدود ۸ درصد از کل اعتبارات ردیف‌های برنامه‌ای حوزه فاوا مربوط به موضوع شبکه ملی اطلاعات است و سیاست‌های جدیدی مانند ایجاد صندوق برای سرعت دادن بیشتر به تکمیل این پروژه بزرگ در لایحه پیشنهاد شده است. با وجود اعتبار مناسبی که برای صنعت میکروالکترونیک در نظر گرفته شده است برنامه مشخص و مدونی برای توسعه این صنعت وجود ندارد. علاوه بر اعتبارات، تدوین یک برنامه جامع برای ارتقای صنعت میکروالکترونیک کشور لازم است. مسئله‌ای که باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد توسعه زیرساخت‌های دولت هوشمند در بستر شبکه ملی اطلاعات است. زیرساخت یکپارچه آبری دولت می‌تواند توسعه هر دو حوزه دولت هوشمند و شبکه ملی اطلاعات را تسریع کند.

خلاصه مدیریتی

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، سهم اعتبارات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) از کل بودجه عمومی دولت به ۳/۴ درصد رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۱ حدود ۳ درصد بود. اعتبارات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ بیش از ۶۴ درصد رشد کرده است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، حدود ۲۲ درصد از اعتبارات برنامه‌ای حوزه فاوا مربوط به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است و حدود ۷۸ درصد در سایر دستگاه‌ها برای توسعه سامانه‌ها و زیرساخت‌های فاوا هزینه خواهد شد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، حدود ۸۷ درصد از اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به صورت اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای است و این شاخص نشان می‌دهد بخش اعظم اعتبارات این وزارتخانه صرف توسعه زیرساخت‌ها و سامانه‌ها خواهد شد. این امر نویدبخش سرمایه‌گذاری مناسب در حوزه فاوا و توسعه زیرساخت‌های ارتباطی در سال ۱۴۰۲ است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ به‌تنهایی حدود ۸ درصد از کل اعتبارات ردیف‌های برنامه‌ای حوزه فاوا مربوط به موضوع شبکه ملی اطلاعات است و سیاست‌های جدیدی مانند ایجاد صندوق برای سرعت دادن بیشتر به تکمیل این

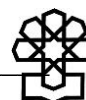
پروژه بزرگ در لایحه پیشنهاد شده است.

از زاویه دید سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات فناوری اطلاعات فقط در فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات به شماره طبقه‌بندی ۱۳۰۲۰۰۰۰۰۰ مدیریت و برنامه‌ریزی می‌شود. اعتبارات این فصل شامل اعتبارات مرکز ملی فضای مجازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های تابعه آن می‌شود. اما باید اعتبارات فناوری اطلاعات و ارتباطات و هزینه‌های آن در بخش‌بندی‌های بودجه‌ای لایحه بودجه سنواتی را در ردیف‌های مربوط به دستگاه‌های دیگر نیز جستجو کرد. بسیاری از هزینه‌هایی که می‌تواند با توسعه سایر ابعاد شبکه ملی اطلاعات همچون خدمات و محتوا در ارتباط باشد در سایر ردیف‌های بودجه‌ای پراکنده هستند. بسیاری از ردیف‌های هزینه‌ای فاوا نیازمند افزایش دقت هستند. مثلاً اعتبارات مربوط به تملک تجهیزات رایانشی در دستگاه‌ها از اعتبارات تملکی سایر تجهیزات تفکیک نشده است. این موضوع برنامه‌ریزی و هدایت هزینه‌ها را هم‌اکنون و همچنین در آینده دشوار می‌کند.

هزینه‌هایی که بدون برنامه‌ریزی در هر حوزه‌ای حتی فناوری اطلاعات صورت بگیرند در آینده نه‌تنها کمکی به بهبود امور نخواهند کرد، بلکه با ایجاد سامانه‌های ناسازگار موجب سخت‌تر شدن مسیر بهبود توسعه کشور خواهند شد. در ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰-۷۸ با عنوان «حمایت از توسعه زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک و زیرساخت‌های تجارت الکترونیک» اعتباری معادل ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. با وجود اعتبار مناسبی که برای صنعت میکروالکترونیک در نظر گرفته شده است برنامه مشخص و مدونی برای توسعه این صنعت وجود ندارد. علاوه بر اعتبارات، تدوین یک برنامه جامع برای ارتقای صنعت میکروالکترونیک کشور لازم است. پس از تدوین برنامه جامع برای این بخش، اعتبارات به‌صورت هدفمند و با اثربخشی بالاتری تخصیص داده خواهد شد. پیشنهاد می‌شود که معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت دفاع برنامه جامع ارتقای صنعت میکروالکترونیک کشور را تهیه کند تا در کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال دولت به تصویب برسد. همچنین نکته قابل ذکر آن است که برای ایجاد تحول در صنعت میکروالکترونیک در کشور نیاز به اعتبارات بسیار بیشتری است.

محوریت پروژه‌ها و طرح‌های فاوای کشور بر دو طرح: ۱. توسعه دولت هوشمند و ۲. توسعه شبکه ملی اطلاعات خلاصه می‌شود. در حوزه دولت هوشمند در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برای تعداد ۵۲ دستگاه اجرایی کشور اعتباراتی بالغ بر ۴۰,۰۴۵ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. همچنین ۲۰۰ میلیارد ریال در قالب اعتبارات متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه برای دولت هوشمند در نظر گرفته شده است. برای حوزه توسعه شبکه ملی اطلاعات نیز اعتباراتی بالغ بر ۱۱۷,۲۹۵ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. مسئله‌ای که باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد توسعه زیرساخت‌های دولت هوشمند در بستر شبکه ملی اطلاعات است. زیرساخت یکپارچه آبری دولت می‌تواند توسعه هر دو بخش مذکور را تسریع کند، لذا پیشنهاد می‌شود:

«وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با هدف ایجاد یکپارچگی در تبادل اطلاعات، تأمین خدمات ارتباطی و اطلاعاتی امن مورد نیاز جهت شکل‌گیری شبکه‌های اختصاصی دستگاه‌های اجرایی مطابق سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات و کاهش هزینه‌های دستگاه‌های اجرایی در استفاده از زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی، مکلف است نسبت به توسعه و تکمیل زیرساخت یکپارچه آبری دولت

هوشمند با مشارکت بخش غیردولتی اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی مکلفند خدمات خود را در قالب سکو (پلتفرم) نظیر نظام یکپارچه مالی، آموزش، سلامت، کشاورزی، گردشگری، حمل‌ونقل، انرژی و صنعت براساس آیین‌نامه‌ای که وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری دستگاه‌های مرتبط ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این قانون تهیه می‌نمایند نقاط اصلی و پشتیبان خود را به زیرساخت یکپارچه ابری دولت، منتقل نماید».

مقدمه

مصارف لایحه بودجه شامل اعتبارات برنامه‌ای و متفرقه است که اعتبارات برنامه‌ای دارای برنامه مدون و قابلیت رهگیری بالاتری هستند و اعتبارات متفرقه نظارت‌پذیری کمتری دارند. نوع دیگر طبقه‌بندی اعتبارات تقسیم آنها به اعتبارات عمرانی یا تملک دارایی سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای است. اعتبارات هزینه‌ای اعتباراتی هستند که صرف حفظ وضع موجود و پرداخت حقوق و مزایا می‌شوند و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای صرف ایجاد زیرساخت‌ها و سامانه‌هایی خواهند شد که در سال‌های آینده به کار خواهد آمد.

اعتبارات مصارف در لایحه بودجه به تفکیک در اموری دهگانه شامل: ۱. خدمات عمومی، ۲. دفاعی - امنیتی، ۳. قضایی، ۴. اقتصادی، ۵. محیط زیست، ۶. مسکن، عمران شهری و روستایی، ۷. سلامت، ۸. فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری، ۹. آموزش و پژوهش و ۱۰. رفاه و تأمین اجتماعی در دستگاه‌های اجرایی کشور تعیین شده است. هرکدام از این امور شامل فصل‌هایی هستند. مجلس شورای اسلامی با تصویب قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات، مصوب ۱۳۹۲ به دولت اجازه داده است که صد درصد درآمدهای حاصل از حق الامتیاز و حق السهم دولت و جریمه قانونی جبران عدم انجام تعهدات را با اولویت استفاده از فناوری‌های داخلی و تولیدات ملی در هزینه‌های ردیف‌های مصوب در بودجه‌های سالیانه در امور خدمات زیربنایی ارتباطات و فناوری اطلاعات در مناطق محروم و روستایی و ارائه‌کنندگان خدمات پستی، مخابراتی و فناوری اطلاعات و تأمین هزینه‌های آزادسازی و خصوصی‌سازی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات صرف کند. اجرای این مصوبه به رفع نابرابری و پایدار شدن بخش زیادی از اعتبارات حوزه فضای مجازی کمک خواهد کرد.

در ادامه این گزارش نشان داده می‌شود که اعتبارات فناوری اطلاعات و ارتباطات در لایحه بودجه نسبت به کل اعتبارات چه جایگاه و سهمی دارند. پس از آن به ترتیب اعتبارات برنامه‌ای هزینه‌ای، اعتبارات عمرانی (یا تملک دارایی سرمایه‌ای) و درنهایت اعتبارات متفرقه بررسی خواهند شد. جزئیات جداول اعتبارات ذکر شده در گزارش تحلیلی حاضر (بررسی مصارف بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات) در قسمت پیوست گزارش قابل مشاهده هستند.

۱. نمای کلی اعتبارات

جدول ۱ نمای کلی اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات (فلاوا) احصا شده در همه ردیف‌های مختلف را در دستگاه‌های متفاوت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

جدول ۱. نمای کلی اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۲

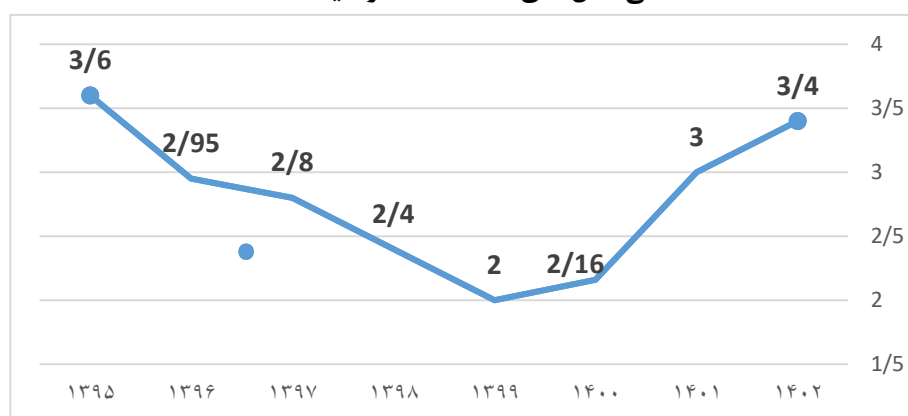
(میلیارد ریال)

سال	اعتبارات برنامه‌ای	اعتبارات متفرقه	مجموع اعتبارات	بودجه عمومی دولت	درصد سهم بخش فاوا نسبت به بودجه عمومی دولت
لایحه ۱۴۰۲	۷۱۸,۴۲۶	۲۵,۶۶۶	۷۴۴,۰۹۳	۲۱,۶۴۰,۰۰۰	۳/۴
۱۴۰۱	۴۳۷,۷۷۰	۱۵,۴۶۰	۴۵۳,۲۳۰	۱۵,۰۵۲,۳۹۶	۳/۰۱
۱۴۰۰	۶۸,۱۲۳	۱۳۲,۸۸۶	۲۰۱,۰۰۹	۹,۲۸۹,۲۱۷	۲/۱۶
۱۳۹۹	۵۸,۲۰۲	۷۵,۲۳۶	۱۳۳,۴۳۸	۶,۴۹۸,۰۹۳	۲/۰۵
۱۳۹۸	۵۹,۳۳۷	۶۳,۳۲۹	۱۲۲,۶۶۶	۵,۲۰۰,۰۸۴	۲/۳۶
۱۳۹۷	۴۵,۹۴۰	۷۸,۷۴۱	۱۲۴,۶۸۱	۴,۴۳۸,۶۰۵	۲/۸۱
۱۳۹۶	۳۷,۶۷۸	۸۰,۰۷۴	۱۱۷,۷۵۲	۳,۹۸۸,۵۳۱	۲/۹۵
۱۳۹۵	۳۱,۰۱۹	۸۹,۶۴۰	۱۲۰,۶۵۹	۳,۳۵۴,۸۹۵	۳/۶

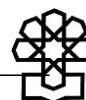
مأخذ داده‌ها: ماده‌واحد و پیوست‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و گزارش‌های مربوط به لایحه بودجه در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات مرکز پژوهش‌ها از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱.

اعتبارات برنامه‌ای و متفرقه حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به‌ترتیب دارای افزایش ۶۷ و ۱۹ درصدی هستند، البته دلیل بخشی از این افزایش، تغییر روش محاسبه اعتبارات در این گزارش است. جمع کل اعتبارات حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، رشد ۵۱ درصدی دارد. نمودار ۱ سهم اعتبارات بخش فاوا نسبت به بودجه عمومی دولت را طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱ و لایحه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد. طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹، سهم فاوا روندی رو به کاهش داشت و از ۳/۶ به ۲ درصد رسیده بود اما از سال ۱۴۰۰ سهم اعتبارات بخش فاوا نسبت به بودجه عمومی دولت روند صعودی به خود گرفته و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ به ۳/۴ درصد رسیده است. این روند نشان از توجه ویژه دولت به بخش فاوای کشور است.

نمودار ۱. سهم اعتبارات بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات از اعتبارات عمومی کشور طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ و لایحه ۱۴۰۲

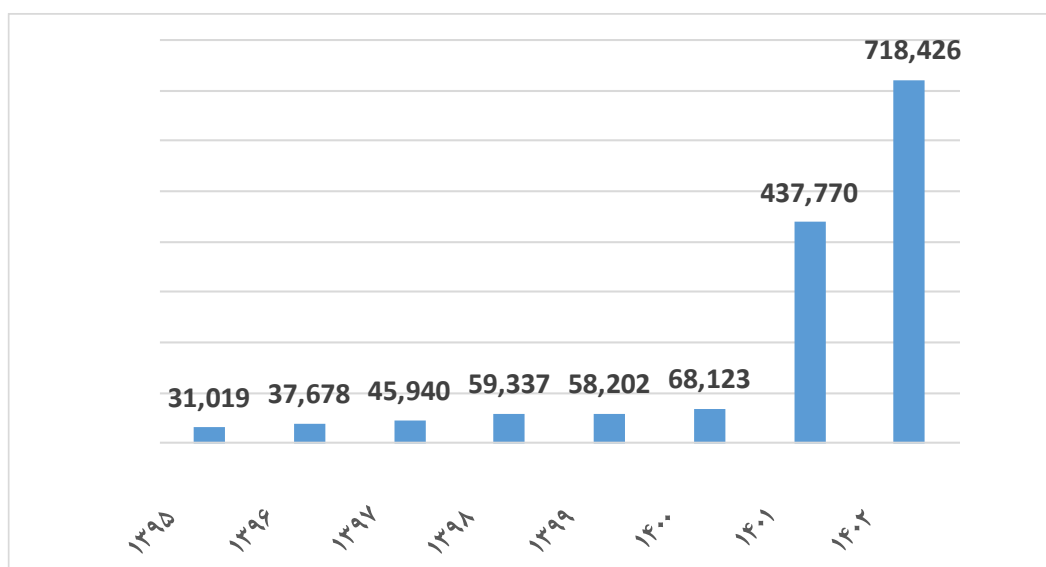
مأخذ: همان.

۲. جایگاه بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در اعتبارات برنامه‌ای بودجه سال ۱۴۰۲

نمودار ۲ اعتبارات برنامه‌ای حوزه فاوا را در سال‌های ۱۴۰۲-۱۳۹۶ نشان می‌دهد. این اعتبارات به‌طور کلی با روند افزایشی همراه است. برای مقایسه بهتر باید کل اعتبارات برنامه‌ای را که شامل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی هستند، با هم در نظر گرفت.

نمودار ۲. اعتبارات برنامه‌ای حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات از ۱۳۹۶ تا لایحه بودجه ۱۴۰۲
(میلیارد ریال)

مأخذ: اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و پیوست ۴ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و گزارش‌های مربوط به لایحه بودجه در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات مرکز پژوهش‌ها از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۲.

همان‌طور که مشاهده می‌شود اعتبارات برنامه‌ای حوزه فاوا در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۶۷ درصد افزایش یافته است. این اعتبارات نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ نیز حدود ده برابر افزایش یافته است. اعتبارات برنامه‌ای این حوزه در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ بیش از ۶۸ هزار میلیارد ریال بود، در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به ۴۳۸ هزار میلیارد ریال و اکنون در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ به بیش از ۷۱۸ هزار میلیارد ریال رسیده است.

تعداد زیادی از سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی دارای اعتبارات برنامه‌ای مرتبط با فاوا هستند و اعتبارات برنامه‌های مختلف بین دستگاه‌های متعددی توزیع می‌شوند. مثلاً اعتبار نسخه الکترونیکی که ذیل برنامه سلامت الکترونیکی توزیع می‌شود در ۹۴ ردیف مختلف توزیع می‌شود. اعتبارات مربوط به برنامه ارائه خدمات یکپارچه دولت هوشمند (الکترونیکی) بین ۵۲ دستگاه توزیع می‌شود و برنامه‌ای با عنوان حکمرانی الکترونیک و هوشمندسازی نظام اداری نیز در چهار ردیف بین دستگاه‌ها توزیع می‌شود که احتمالاً از جنس برنامه ارائه خدمات یکپارچه دولت هوشمند باشد. از آنجاکه این برنامه‌ها عمدتاً با توسعه سامانه‌ها و زیرساخت‌های دولت الکترونیک در ارتباط هستند، برای ارزیابی آنها

باید شاخص‌هایی از قبیل افزایش گستره و تعداد کاربران و میزان داده‌های سامانه‌های اطلاعاتی مورد توجه قرار گیرند. از این‌رو احصای شاخص‌های عملکردی وضعیت اجرایی شدن پروژه‌های هزینه‌ای و تعیین معیارهای توسعه و پیشرفت، ضروری به نظر می‌رسد.

اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات، اعتباراتی هستند که صرف توسعه زیرساخت‌ها، بسترهای ارتباطی و سامانه‌های راهبردی کشور می‌شوند. زیرساخت‌های فاوا کشور اگر از ابتدا به صورت یکپارچه و با دید فزاینده معماری نشوند در آینده ایجاد خدمات جدید یا اصلاح خدمات قدیمی با مشکل مواجه خواهد شد. از این‌رو هزینه‌های طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای از ابتدا نیازمند برنامه‌ریزی یکپارچه هستند. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ حدود ۱۳/۴ درصد از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دولت را اعتبارات حوزه فاوا تشکیل می‌دهد. اعتبارات ۱۳ طرح بزرگ برنامه‌ای کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و اجرای آن در جدول ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۲. اعتبارات برنامه‌ای طرح‌های مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

(میلیون ریال)

ردیف	کد طرح	عنوان طرح	لایحه بودجه سال ۱۴۰۲	قانون بودجه سال ۱۴۰۱	سهم از مجموع اعتبارات برنامه‌ای فناوری اطلاعات و ارتباطات سال ۱۴۰۲
۱	۱۱۰۲۰۰۵۰۰۱	برنامه راهبری و ارتقای امنیت اقتصادی/ اطلاعاتی فناوری اطلاعات (مجموع دو ردیف)	۱۷۲۸۰۸۰۱۳۶	۱۱۸۰۳۷۷۰۵۹۴	۲۳/۲۲
۲	۱۳۰۲۰۳۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات زیرساختی، پایه و کاربردی شبکه ملی اطلاعات (مجموع سه ردیف)	۱۱۳۰۲۹۵۰۹۸۷	۵۰۹۹۷۰۰۰۸	۱۵/۲۲
۳	۱۲۰۱۰۱۰۰۰۰	برنامه حدنگاری املاک (کاداستر)	۷۳۰۵۴۴۰۲۷۱	۴۴۰۳۷۶۰۹۳۳	۹/۸۸
۴	۱۳۰۲۰۳۴۰۰۰	ارائه خدمات یکپارچه دولت هوشمند (الکترونیکی) مجموع ۵۲ ردیف	۴۵۰۰۴۵۰۱۲۳	۱۶۰۸۳۱۰۷۹۲	۶/۰۵
۵	۱۰۰۲۰۳۷۰۰۰	برنامه ثبت و ساماندهی وقایع هویتی ایرانیان و صدور شناسنامه و کارت ملی هوشمند	۲۱۰۷۰۰۰۴۶۸	۱۵۰۳۰۷۰۷۸۴	۲/۹
۶	۱۱۰۲۰۳۱۰۰۰	برنامه استقرار و توسعه شبکه امن ارتباطات دولتی	۱۹۰۲۶۰۰۰۰	۱۳۰۳۹۴۰۱۰۰	۲/۵۸
۷	۱۳۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه توسعه فناوری‌ها و خدمات فضا پایه و با ارزش افزوده	۱۲۰۱۹۶۰۵۹۶	۵۶۸۰۲۹۷	۱/۶۳
۸	۱۶۰۲۰۳۷۰۰۰	برنامه تکمیل پرونده الکترونیک سلامت مجموع ۹۴ ردیف	۱۰۰۹۴۶۰۵۳۴	۲۰۲۷۶۰۹۱۱	۱/۴۷
۹	۱۳۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات زیربنایی کسب‌وکارهای مبتنی بر اقتصاد رقومی (مجموع هفت ردیف)	۹۰۹۶۴۰۰۰۰	۲۰۱۲۴۰۴۶۴	۱/۳۴
مجموع			۴۷۸۰۷۶۱۰۱۱۵	۲۱۹۰۲۵۴۰۸۸۳	۶۴/۳۴

مأخذ: اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱.

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود ۹ طرح مهم فاوا در سال ۱۴۰۲ بیش از ۴۷۸ هزار میلیارد ریال اعتبار دریافت خواهند کرد که بیش از ۶۴ درصد اعتبارات فاوا را شامل می‌شود. اجرای بعضی برنامه‌ها فقط به یک دستگاه سپرده می‌شود و بعضی دیگر مانند برنامه تکمیل پرونده الکترونیک سلامت بین ۹۴ دستگاه توزیع می‌شوند. البته این اعتبارات فقط اعتباراتی

هستند که در جدول مربوط به جدول تکمیلی شامل اعتبارات دستگاه‌های تابعه برحسب برنامه اجرایی ۱۴۰۲ به‌صراحت با فناوری اطلاعات و ارتباطات مرتبط هستند. اگر پیوست‌های دیگر مانند پیوست ۱ لایحه بودجه نیز مدنظر قرار می‌گرفت ردیف‌های مرتبط بیشتری نیز قابل احصا بود. به‌صورت کلی هزینه فناوری اطلاعات با شفافیت لازم در لایحه بودجه منظور نمی‌شود و این عدم شفافیت ارزیابی میزان واقعی هزینه فناوری اطلاعات را با مشکل مواجه می‌کند.

۳. اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

اعتبارات متفرقه در جداول ۷-۱ و ۹ لایحه بودجه قرار داده شده‌اند. ردیف‌های مرتبط با فناوری اطلاعات در هر دو جدول وجود دارند. ردیف‌های مربوط به جدول ۷-۱ در اعتبارات برنامه‌ای در جدول اعتبارات برنامه‌ای نیز قرار گرفته‌اند. ردیف‌های اعتباری متفرقه جدول ۹ تنها در این جدول قرار گرفته‌اند و به برنامه مدونی مرتبط نیستند. جدول ۳ اعتبارات متفرقه حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات جدول ۹ را نشان می‌دهد.

جدول ۳. اعتبارات متفرقه مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات در ردیف‌های جدول ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کشور
(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل
۵۳۰۰۰۰-۷۸	حمایت از توسعه زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک و تجارت الکترونیک	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۹۶	تحلیل، طراحی، پیاده‌سازی و نگهداری داده‌ها و استقرار، پشتیبانی و توسعه سامانه تجارت و زیرسامانه‌های آن	۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۱۰۲	وزارت اطلاعات - تأمین هزینه تولید گذرنامه (دارای ریزتراشه)	۳,۵۰۰,۰۰۰	-	۳,۵۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۹۷	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - گسترش شبکه ملی اطلاعات از محل افزایش درآمد پیامک	-	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۵۷	ایفای ماهانه تعهدات سامانه تدارکات الکترونیکی دولت	۱۸۶۳,۰۰۰	-	۱۸۶۳,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۴۷	ارتقا و توسعه امنیت در فضای مجازی به‌ویژه امنیت بانکداری الکترونیکی	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۰-۳۹	تأدیه بدهی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح به شرکت ارتباطات زیرساخت	۶۰۰,۰۰۰	-	۶۰۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۰-۱۰۲	اجرای نظام مدیریت مالی یکپارچه (اف ام آی اس)	۳۹۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۵۹۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۶۰	سازمان نظام پزشکی - استقرار زیرساخت تداوم و ارائه خدمات امضای الکترونیک و اصالت اعضای سازمان نظام پزشکی	-	۴۵۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۷۲	توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور	-	۲۷۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰
۵۵۰۰۰۰-۳۶	ایجاد، توسعه و تکمیل پروژه‌های اولویت‌دار دولت الکترونیکی	-	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۳۶	کمک‌های فنی و اعتباری برای نصب کنتور هوشمند حجمی آب موضوع ماده (۷۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان - اجرای طرح‌های تعادل بخشی و تغذیه مصنوعی آب‌های زیرزمینی	-	۱۲۱,۵۰۰	۱۲۱,۵۰۰
۵۳۰۰۰۰-۶۸	وزارت کشور - سامانه یکپارچه معاینه فنی ایران	-	۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰-۶۲	وزارت کشور - سامانه جامع اطلاعات مسافری	۲۷,۰۰۰	-	۲۷,۰۰۰

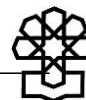
مأخذ: ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۴۰۲.

همان‌طور که مشاهده می‌شود اعتبارات مربوط به حمایت از توسعه زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک و زیرساخت‌های تجارت الکترونیک در ردیف‌های متفرقه بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است، به‌طوری‌که به‌تنهایی نزدیک به ۸ درصد اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای متفرقه و بیش از ۸ درصد از مجموع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای و هزینه‌ای متفرقه نیز صرف آن خواهد شد. این ردیف اعتباری دارای دو بخش متفاوت از یکدیگر است، موضوع حمایت از زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک یک مقوله متفاوت از زیرساخت‌های تجارت الکترونیک است و عملاً مشخص نمی‌شود که این اعتبار به کدام موضوع تخصیص داده خواهد شد. همین‌طور تکیه کردن بر درآمد پیامک برای گسترش شبکه ملی اطلاعات در عمل در بحث ترویج استفاده از پیام‌رسان‌های بومی ایجاد تعارض منافع می‌کند چون یکی از کارکردهای پیام‌رسان‌های بومی می‌تواند جایگزینی خدمات پیامکی دستگاه‌ها و بانک‌ها با خدمات پیام‌رسان بومی باشد.

در جدول ۷-۱ بودجه سال ۱۴۰۱ که شامل اعتبارات متفرقه انتقال یافته به جداول ۷ و ۱۰ ماده‌واحد بودجه سال ۱۴۰۲ آمده است که در آن تکمیل شبکه ملی اطلاعات با ردیف‌های مختلفی دنبال شده است و بالاترین اعتبار در میان اعتبارات متفرقه را از آن خود کرده است. در جدول ۴ این گزارش اعتباراتی از جدول ۷-۱ که مربوط به حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات است به‌ترتیب جمع کل آورده شده است.

جدول ۴. اعتبارات متفرقه مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات در ردیف‌های جدول ۷-۱ لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کشور
(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه	موضوع	هزینه‌ای	تملك دارایی	جمع کل
۷۸-۷۳۰۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - ایجاد، توسعه متوازن و تجهیز زیرساخت‌های ارتباطی، اطلاعاتی، خدمات و محتوای شبکه ملی اطلاعات	۲,۹۲۰,۰۰۰	۶,۰۳۶۱,۰۰۰	۶۳,۲۸۱,۰۰۰
۸۰-۷۳۰۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - تأمین، توسعه و تجهیز زیرساخت‌ها و خدمات فضایی	۲,۰۷۰,۰۰۰	۳۰,۰۹۴,۰۰۰	۳۲,۱۶۴,۰۰۰
۱۰۷-۷۳۰۰۰۰	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - توسعه، تکمیل، تجهیز و پشتیبانی از نظام جامع حدنگاری (کاداستر) کشور	۱۵,۸۲۵,۰۰۰	۱۶,۰۵۱,۰۰۰	۳۱,۸۷۶,۰۰۰
۴۳-۷۳۰۰۰۰	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - اجرای طرح جامع حدنگار	۴,۷۶۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۷۶۰,۰۰۰
۱۹-۷۵۰۰۰۰	سازمان فضایی ایران	سازمان فضایی ایران - توسعه فناوری و کاربردهای فضایی	۰	۱۰,۵۰۰,۰۰۰	۱۰,۵۰۰,۰۰۰
۷۶-۷۳۰۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - ایجاد، تأمین و توسعه زیرساخت‌های اقتصاد رقومی (دیجیتال) و حمایت از تولیدات بومی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲,۲۵۶,۰۰۰	۷,۳۷۴,۰۰۰	۹,۶۳۰,۰۰۰
۷۹-۷۳۰۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها و خدمات دولت هوشمند	۱,۴۰۳,۰۰۰	۷,۲۴۱,۰۰۰	۸,۶۴۴,۰۰۰
۷۷-۷۳۰۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - توسعه متوازن زیرساخت خدمات شبکه ملی اطلاعات در مناطق محروم، روستایی و کمتر توسعه یافته و شهرهای زیر ده هزار نفر	۵۹۰,۰۰۰	۷,۹۴۱,۰۰۰	۸,۵۳۱,۰۰۰
مجموع سایر ردیف‌های مرتبط			۲۴,۵۰۸,۵۰۰	۲۰,۵۵۷,۰۰۰	۴۵,۰۶۵,۵۰۰
مجموع کل			۵۴,۳۳۲,۵۰۰	۱۶۶,۱۱۹,۰۰۰	۲۲۰,۴۵۱,۵۰۰

همان‌طور که مشاهده می‌شود اعتبارات مرتبط با فناوری اطلاعات جدول فوق عمدتاً مربوط به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است. این نشان‌دهنده ماهیت درآمد هزینه‌ای اعتبارات این دستگاه است که با کمک قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات، مصوب ۱۳۹۲ رخ داده است.

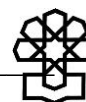
۴. نمای کلی از وضعیت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

کل منابع درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ به ۱۶۱،۲۷۰ میلیارد ریال می‌رسد که ۲،۰۰۰ میلیارد ریال آن از درآمدهای اختصاصی وزارت است. این عدد نشان‌دهنده این واقعیت است که درآمد وزارتخانه شاهد رشد ۱۸ درصدی و مصارف آن رشد ۱۹ درصدی دارد و درآمد اختصاصی بخش ارتباطات کشور رشد ۱۱ درصدی خواهد داشت. سهم اعتبارات هزینه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از کل مصارف آن وزارتخانه حدود ۱۳ درصد است. مصارف مرکز ملی فضای مجازی کشور نیز شاهد رشدی ۱۹ درصدی است. کل اعتبارات هزینه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی رشدی ۳۹ درصدی دارد که این رشد اعتبارات حاصل برآیند رشد اعتبارات هزینه‌ای از محل منابع عمومی حدود ۴۵ درصد و رشد اعتبارات هزینه‌ای متفرقه حدود ۴۲ درصد و رشد اعتبارات هزینه‌ای از محل درآمدهای اختصاصی حدود ۱۱ درصد است. کل اعتبارات تملک دارایی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل حدود ۱۶ درصد رشد خواهد داشت که در طرح‌های برنامه‌ای حدود ۱۰ درصد و در طرح‌های متفرقه حدود ۱۶.۵ درصد است. در مجموع حدود ۹۵ درصد از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی این بخش از محل ردیف‌های متفرقه درآمد-هزینه تأمین شده است و مابقی شامل ۴.۱ درصد از ردیف اصلی (عمومی) و ۱.۳ درصد از محل درآمد اختصاصی تأمین شده است.

جدول ۵. مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برحسب برنامه کلان

(میلیون ریال)

برنامه کلان	نشانگر وضعیت مطلوب	مقدار				مصوب سال ۱۴۰۱			لایحه بودجه سال ۱۴۰۲		
		عملکرد سال ۱۴۰۰	مصوب سال ۱۴۰۱	پیش‌بینی عملکرد سال ۱۴۰۱	برآورد سال ۱۴۰۲	هزینه‌ای	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل	هزینه‌ای	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل
برنامه توسعه فناوری و کاربردهای فضایی	تأمین و ساخت ماهواره‌های ارتباطی و سنجشی عملیاتی / تحقیقاتی	۲	۵	۵	۵	۴,۱۵۰,۰۷۵	۳۷,۲۱۴,۷۶۴	۴۱,۳۶۴,۸۳۹	۴,۸۹۴,۲۰۷	۴۱,۶۵۰,۰۰۰	۴۶,۵۴۴,۲۰۷
برنامه توسعه کسب و کارهای مبتنی بر اقتصاد دیجیتال	سهم اقتصاد دیجیتال از اقتصاد کشور	۷/۱۷	۷/۹	۷/۹	۸/۷۷	۳,۶۲۵,۷۲۸	۶,۵۹۰,۵۳۴	۱۰,۲۱۶,۲۶۲	۴,۸۳۳,۱۵۷	۷,۷۹۰,۰۶۳	۱۲,۶۲۳,۲۲۰
برنامه توسعه دولت هوشمند (الکترونیکی)	استقرار و بهره‌برداری زنجیره ملی خدمات دولت هوشمند	۲۰	۴۰	۴۰	۹۸	۱,۱۷۳,۱۵۰	۶,۷۴۶,۱۵۰	۷,۹۱۹,۳۰۰	۲,۴۳۳,۰۰۰	۸,۲۷۱,۰۰۰	۱۰,۷۰۴,۰۰۰
برنامه توسعه شبکه ملی اطلاعات	افزایش مشترکین پهن باند سیار	۱۳/۸۷	۱۳/۸۷	۱۳/۸۷	۶	۷,۱۶۳,۵۴۰	۶۴,۳۲۶,۹۴۴	۷۱,۴۹۰,۴۸۴	۱۰,۲۹۰,۴۰۴	۷۵,۹۵۲,۰۰۰	۸۶,۲۴۲,۴۰۴
	ضریب نفوذ تلفن همراه	۱۶۶/۶۳	۱۷۰	۱۷۰	۱۷۲						
	افزایش مشترکین پهن باند ثابت	۰/۵۳	۰/۵۳	۰/۵۳	۶						
	ضریب نفوذ تلفن ثابت	۳۴/۹۶	۳۴/۹۸	۳۴/۹۸	۳۵						
	میزان تحقق اهداف شبکه ملی اطلاعات	۳۰	۵۵	۶۰	۷۵						
جمع کل						۱۶,۱۱۲,۴۹۳	۱۱۴,۸۷۸,۳۹۲	۱۳۰,۹۹۰,۸۸۵	۲۲,۴۵۰,۷۶۸	۱۳۳,۶۶۳,۰۶۳	۱۵۶,۱۱۳,۸۳۱

طبق برنامه ارائه شده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات پیش‌بینی شده است که در سال آینده:

۱. پنج ماهواره جدید تهیه و یا ساخته شود.
۲. سهم اقتصاد دیجیتال از کل اقتصاد کشور از ۷.۹ درصد به ۸.۷۷ درصد ارتقا یابد (رشد ۱۱ درصدی).
۳. عملیات استقرار و بهره‌برداری از زنجیره ملی خدمات دولت هوشمند از ۴۰ درصد فعلی به ۹۸ درصد برسد (تقریباً کامل شود).
۴. پروژه بزرگ شبکه ملی اطلاعات نیز از شرایط استقرار ۶۰ درصد در پایان سال ۱۴۰۱ به ۷۵ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ برسد.

اگر نگاهی به رشد اعتبارات تملکی دستگاه‌های ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل پیوست ۱ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ ببینیم دیده می‌شود که شرکت ملی پست جمهوری اسلامی با ۵۵٪ رشد اعتبارات بالاترین رشد و سازمان فضایی با ۲۰ درصد رشد اعتبارات تملکی و دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات با ۱۶ درصد در مقام دوم و سوم قرار دارند. در فهرست رشد اعتبارات تملکی، پژوهشگاه فضایی ایران با ۳٪ رشد کمترین رشد اعتبارات را داشته است.

جمع‌بندی

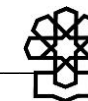
اعتبارات فناوری اطلاعات و ارتباطات و به‌ویژه اعتبارات توسعه شبکه ملی اطلاعات در بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل افزایش پیدا کرده است. اگرچه از زاویه دید سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات فناوری اطلاعات و ارتباطات فقط در فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات ذیل امور اقتصادی منحصر می‌شود. اعتبارات این فصل شامل اعتبارات مرکز ملی فضای مجازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های تابعه آن می‌شود. اما واقعیت این است که فناوری اطلاعات و ارتباطات و هزینه‌های آن در بخش‌بندی‌های بودجه‌ای لایحه بودجه سنواتی همواره در ردیف‌های متکثرتری پراکنده هستند. بسیاری از هزینه‌هایی که می‌تواند با توسعه سایر ابعاد شبکه ملی اطلاعات همچون خدمات و محتوا در ارتباط باشد در سایر ردیف‌های بودجه‌ای پراکنده هستند. بسیاری از ردیف‌های هزینه‌ای فاوا نیازمند افزایش دقت هستند. مثلاً اعتبارات مربوط به تملک تجهیزات رایانشی در دستگاه‌ها از اعتبارات تملک سایر تجهیزات تفکیک نشده است. این موضوع برنامه‌ریزی و هدایت هزینه‌ها را در آینده دشوار خواهد کرد. هزینه‌هایی که بدون برنامه‌ریزی در هر حوزه‌ای حتی فناوری اطلاعات صورت بگیرند در آینده نه تنها کمکی به بهبود امور نخواهند کرد، بلکه با ایجاد سامانه‌های ناسازگار موجب سخت‌تر شدن مسیر بهبود توسعه کشور خواهند شد. سهم اعتبارات هزینه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از کل مصارف آن وزارتخانه حدود ۱۳ درصد است. این نشان می‌دهد که اعتبارات عمرانی وزارتخانه مذکور به‌طور قابل توجهی از اعتبارات هزینه‌ای بیشتر است. این امر نویدبخش سرمایه‌گذاری مناسب در حوزه فاوا و توسعه زیرساخت‌های ارتباطی در سال ۱۴۰۲ است.

در ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰-۷۸ با عنوان «حمایت از توسعه زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک و زیرساخت‌های تجارت الکترونیک» اعتباری معادل ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. با وجود اعتبار مناسبی که برای صنعت میکروالکترونیک در نظر گرفته شده است برنامه مشخص و مدونی برای توسعه این صنعت وجود ندارد. علاوه بر اعتبارات، تدوین یک برنامه جامع برای ارتقای صنعت میکروالکترونیک کشور لازم است. پس از تدوین برنامه جامع

برای این بخش، اعتبارات به صورت هدفمند و با اثربخشی بالاتری تخصیص داده خواهد شد. پیشنهاد می‌شود که معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت دفاع برنامه جامع ارتقای صنعت میکروالکترونیک کشور را تهیه کند تا در کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال دولت به تصویب برسد. همچنین نکته قابل ذکر آن است که برای ایجاد تحول در صنعت میکروالکترونیک در کشور به اعتبارات بسیار بیشتری نیاز است.

محوریت پروژه‌ها و طرح‌های فاوای کشور بر دو طرح: ۱. توسعه دولت هوشمند و ۲. توسعه شبکه ملی اطلاعات خلاصه می‌شود. در حوزه دولت هوشمند در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برای تعداد ۵۲ دستگاه اجرایی کشور اعتباراتی بالغ بر ۴۰،۰۴۵ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. همچنین ۲۰۰ میلیارد ریال در قالب اعتبارات متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه برای دولت هوشمند در نظر گرفته شده است. برای حوزه توسعه شبکه ملی اطلاعات نیز اعتباراتی بالغ بر ۱۱۷،۲۹۵ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. مسئله‌ای که باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد توسعه زیرساخت‌های دولت هوشمند در بستر شبکه ملی اطلاعات است. زیرساخت یکپارچه آبری دولت می‌تواند توسعه هر دو بخش مذکور را تسریع کند، لذا پیشنهاد می‌شود:

«وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با هدف ایجاد یکپارچگی در تبادل اطلاعات، تأمین خدمات ارتباطی و اطلاعاتی امن مورد نیاز جهت شکل‌گیری شبکه‌های اختصاصی دستگاه‌های اجرایی مطابق سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات و کاهش هزینه‌های دستگاه‌های اجرایی در استفاده از زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی، مکلف است نسبت به توسعه و تکمیل زیرساخت یکپارچه آبری دولت هوشمند با مشارکت بخش غیردولتی اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی مکلفند خدمات خود را در قالب سکو (پلتفرم) نظیر نظام یکپارچه مالی، آموزش، سلامت، کشاورزی، گردشگری، حمل‌ونقل، انرژی، صنعت و ... براساس آیین‌نامه‌ای که وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری دستگاه‌های مرتبط ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این قانون تهیه می‌نماید نقاط اصلی و پشتیبان خود را به زیرساخت یکپارچه آبری دولت، منتقل نمایند».

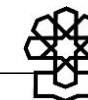

جدول ۱. اعتبارات برنامه‌ای مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کشور

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	توضیح	عمومی	متفرقه	جمع ۱۴۰۲	سهم از مجموع اعتبارات برنامه‌ای فاوا سال ۱۴۰۲
۱۱۰۲۰۵۰۰۱	برنامه راهبری و ارتقای امنیت اقتصادی/اطلاعاتی فناوری اطلاعات (مجموع دو ردیف)	ارتقای اشراف اطلاعاتی (مجموع دو ردیف)	۱۷۰,۱۹۲,۶۳۶	۵۰۰	۱۷۲,۸۰۸,۱۳۶	۲۳/۲۲
۱۳۰۲۰۳۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات زیرساختی، پایه و کاربردی شبکه ملی اطلاعات (مجموع سه ردیف)	متوسط سرعت دسترسی پهن باند سیار کشور	۹۳۷,۸۱۸	۶,۳۱۲,۱۶۹	۱۱۳,۲۹۵,۹۸۷	۱۵/۲۲
۱۲۰۱۰۱۰۰۰	برنامه حدنگاری املاک (کاداستر)	میزان اجرایی شدن طرح کاداستر	۱۹,۹۷۳,۹۱۶	۲۷,۳۹۵,۳۵۵	۷۳,۵۴۴,۲۷۱	۹/۸۸
۱۱۰۱۰۱	سازمان امور مالیاتی - موضوع درآمد ردیف متناسب با وصول ماهیانه برای جبران پرداخت‌های پرسنلی، ارتقای فرهنگ مالیاتی، گسترش فناوری اطلاعات، قانون پایانه فروشگاهی، سامانه مؤدیان، تأمین، تجهیز و تعمیر ساختمان	هزینه وصول مالیات	.	.	۶۰,۲۰۰,۰۰۰	۸/۰۹
۱۶۰۲۰۰۱۰۰۰	ارائه خدمات درمانی	اجرای حساب‌های ملی سلامت، ارتقای آزمایشگاه‌های مرجع سلامت، ارتقای کیفیت، خدمات پرستاری، استقرار و اجرای اعتباربخشی، اصلاح فرایندها و نظام اطلاعاتی بیمارستانی، تأمین هزینه‌ها و ...	۳,۷۳۹,۳۲۴	۱,۴۰۰,۰۰۰	۵۳,۸۴۱,۴۵۳	۷/۲۴
۱۳۰۲۰۳۴۰۰۰	ارائه خدمات یکپارچه دولت هوشمند (الکترونیکی) مجموع ۵۲ ردیف	مجموع ۵۲ ردیف	۱۲,۲۵۳,۱۴۵	۲,۴۷۸,۰۰۰	۴۵,۰۴۵,۱۲۳	۶/۰۵
۱۸۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه ارتقای کیفیت یاددهی - یادگیری دانش‌آموزان سرآمد با رویکرد هوشمندسازی و فناوری‌های ترکیبی در ساحت‌های ششگانه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مجموع دو ردیف)	نسبت دانش‌آموزان غیرسمپادی تحت پوشش برنامه‌های شناسایی و هدایت استعداد توسط سازمان سمپاد به کل واجدان شرایط	۴۲,۷۱۹,۳۳۶	.	۴۳,۰۹۴,۳۳۶	۵/۷۹
۱۴۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت، احیا و بهسازی زیست‌بوم‌های تحت مدیریت	پایش و حفاظت از مناطق تحت مدیریت هوشمندسازی پایش و حفاظت از زیست‌بوم‌های تحت مدیریت	۱۳,۲۱۴,۰۱۵	۴۸۲,۰۰۰	۲۲,۷۱۶,۹۱۵	۳/۱۶
۱۰۰۲۰۳۷۰۰۰	برنامه ثبت و ساماندهی وقایع هویتی ایرانیان و صدور شناسنامه و کارت ملی هوشمند	نسبت اسناد هویتی صادر شده به کل جمعیت	۱۲,۱۴۷,۴۶۷	۶,۱۱۲,۰۰۰	۲۱,۷۰۰,۴۶۸	۳/۰۲
۱۱۰۲۰۳۱۰۰۰	برنامه استقرار و توسعه شبکه امن ارتباطات دولتی	پیشرفت فیزیکی	۱۹,۲۶۰,۰۰۰	.	۱۹,۲۶۰,۰۰۰	۲/۶۸
۱۳۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه توسعه فناوری‌ها و خدمات فضا پایه و با ارزش افزوده	خدمات فضاپایه	۲۷۰,۵۹۶	۳۷۰,۰۰۰	۱۲,۱۹۶,۵۹۶	۱/۷۰
۱۶۰۲۰۳۷۰۰۰	برنامه تکمیل پرونده الکترونیک سلامت مجموع ۹۴ ردیف	نسخه الکترونیک مجموع ۹۴ ردیف	۴,۹۶۴,۵۵۷	.	۱۰,۹۴۶,۵۳۴	۱/۵۲

شماره طبقه‌بندی	عنوان	توضیح	عمومی	متفرقه	جمع ۱۴۰۲	سهم از مجموع اعتبارات برنامه‌ای فاوا سال ۱۴۰۲
۱۳۰۲۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات زیربنایی کسب و کارهای مبتنی بر اقتصاد رقومی (مجموع هفت ردیف)	تعداد مجتمع‌های فنی اقتصاد دیجیتال در استان‌ها (مجموع هفت ردیف)	.	۲,۲۵۶,۰۰۰	۹,۹۶۴,۰۰۰	۱/۳۹
۱۶۰۱۰۲۱۰۰۰	راهبری و نظارت بر ایمنی غذا و دارو	درصد اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی ثبت شده در سامانه تیتک به کل اقلام	۹,۲۹۶,۰۰۰	.	۹,۲۹۶,۰۰۰	۱/۲۹
۱۱۰۲۰۳۷۰۰۰	برنامه استقرار و توسعه زیرساخت‌های فنی و ارتباطی برون‌مرزی	پیشرفت فیزیکی	۹,۰۰۰,۰۰۰	.	۹,۰۰۰,۰۰۰	۱/۲۵
۱۳۰۷۰۰۶۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	احیای تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی تجهیز چاه‌ها به ابزار اندازه‌گیری هوشمند تجهیز نقاط مصرف به ابزار اندازه‌گیری جریان آب مسدود یا پر و مسلوب‌المنفعه کردن چاه‌های غیرمجاز	.	.	۸,۴۶۰,۰۰۰	۱/۱۸
۱۷۰۵۰۴۱۰۰۰	برنامه حمایت از ارتقای و توسعه مطبوعات، خبرگزاری‌ها و رسانه‌های دیجیتال (مجموع سه ردیف)	حمایت از ارتقا و توسعه مطبوعات، خبرگزاری‌ها و رسانه‌های دیجیتال (مجموع سه ردیف)	۵,۶۸۷,۰۰۰	۱۰۸,۵۰۰	۵,۸۴۱,۲۴۸	۰/۸۱
۱۰۰۲۱۰۸۰۰۰	برنامه راهبری نظام آماری، نقشه و داده‌های مکانی کشور با رویکرد هوشمندسازی	مجموع دو مورد	۴,۱۰۱,۹۲۰	۵۲,۰۰۰	۴,۵۹۵,۹۲۰	۰/۶۴
۱۰۱۰۶۹	معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور-کارگروه توسعه زیرساخت و خدمات دیجیتال	درصد محصولات با فناوری متوسط به بالا از کل محصولات	۳,۱۰۰,۰۰۰	.	۳,۱۰۰,۰۰۰	۴۳/
۱۳۰۲۰۳۳۰۰۰	برنامه برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت	نظارت بر دستگاه‌های تابعه	۱,۲۲۰,۵۸۶	۱,۷۱۹,۸۳۱	۲,۹۴۰,۴۱۷	۰/۴۱
۱۶۰۲۰۳۰۰۰۰	برنامه تأمین دارو و واکسن	پاسخگویی و اطلاع‌رسانی دارو و سموم غذا به مردم پروانه بهداشتی واردات تولید توزیع و عرضه تجهیزات و ملزومات پزشکی پروانه بهداشتی واردات تولید، توزیع و عرضه مواد و فراورده‌های دارویی و ...	۸۰۴,۶۷۴	.	۲,۸۸۴,۶۷۴	۰/۴۰
۱۳۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه توسعه فناوری‌ها و خدمات فضا پایه و با ارزش افزوده	خدمات فضا پایه	.	۲,۰۷۰,۰۰۰	۲,۰۷۰,۰۰۰	۰/۲۹
۱۶۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه راهبری و نظارت بر ایمنی غذا و دارو	برنامه بهداشتی واردات، تولید، توزیع و عرضه مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی درصد اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی ثبت شده در سامانه تیتک به کل اقلام	۱۸۷,۵۳۱	.	۱,۸۲۳,۹۳۱	۰/۲۵

شماره طبقه‌بندی	عنوان	توضیح	عمومی	متفرقه	جمع ۱۴۰۲	سهم از مجموع اعتبارات برنامه‌ای فاوا سال ۱۴۰۲
۱۳۱۰۰۲۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های علمی، فناوری و فن‌آفرینی	پژوهش‌های انجام شده	۱,۲۳۵,۷۱۶	۰	۱,۶۳۵,۷۱۶	۰/۲۳
۱۳۰۲۰۲۲۰۰۰	برنامه مدیریت راهبردی و امنیت فضای مجازی کشور	میزان استقرار شبکه امن تبادل اطلاعات	۱,۲۳۰,۰۰۰	۰	۱,۲۳۰,۰۰۰	۰/۱۷
۱۳۰۲۰۲۲۰۰۰	برنامه مدیریت راهبردی و امنیت فضای مجازی کشور	تهیه و تدوین اسناد و مصوبات مرتبط با نظام حکمرانی فضای مجازی	۳۴۰,۳۱۹	۳۰,۰۰۰	۱,۱۵۲,۳۱۹	۰/۱۶
۱۳۰۶۰۹۷۰۰۰	برنامه برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت	سامانه نظارت	۹۰۴,۶۲۲	۰	۱,۱۰۴,۶۲۲	۰/۱۶
۱۴۹۳۰۰	پارک علم و فناوری ارتباطات و فناوری اطلاعات	پروژه‌های انجام شده	۳۴۱,۴۴۱	۰	۱,۰۲۳,۵۰۴	۰/۱۴
۱۵۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه توسعه شبکه شتاب‌نگاری کشور	شتاب‌نگار	۰	۰	۸۷۲,۰۰۰	۰/۱۲
۱۱۰۱۰۵۲۰۰۰	برنامه تولید و تأمین داده‌های مکانی در حوزه نظامی و امنیتی	طرح تملک نسبت داده‌های مکانی تولید شده به برنامه مصوب	۷۷۴,۰۰۰	۰	۷۹۱,۰۰۰	۰/۱۱
۱۱۰۱۱۰۵۰۰۰	برنامه تقویت و توسعه سایبری و جنگ الکترونیکی	نسبت توسعه و تقویت جنگ الکترونیک به سال گذشته	۴۵۵,۰۰۰	۰	۴۵۵,۰۰۰	۰/۰۶
۱۹۰۱۰۱۲۰۰۰ و ۱۹۰۳۰۸۶۰۰۰	حکمرانی الکترونیک و هوشمندسازی نظام اداری (مجموع چهار ردیف)	نسبت خدمات الکترونیکی به کل خدمات ارائه شده	۳۳۰,۰۰۰	۰	۳۳۱,۵۰۰	۰/۰۵
۱۷۰۸۰۳۲۰۰۰	توسعه فعالیت‌های خبری و تولید برنامه‌های تقریبی و به‌روزرسانی پایگاه اطلاع‌رسانی	تعداد برنامه‌ها و فعالیت‌های خبری تقریبی	۳۲۰,۰۰۰	۰	۳۲۰,۰۰۰	۰/۰۵
۱۳۰۵۰۳۰۰۰۰	برنامه تسهیل تجاری و توسعه تجارت الکترونیکی	خدمات تجارت الکترونیکی	۱۶۱,۱۷۹	۲۵,۰۰۰	۲۰۶,۱۷۹	۰/۰۳
۱۷۰۸۰۵۲۰۰۰	استقرار نظام جامع حکمرانی داده و اطلاعات علم و فناوری در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری با تکمیل شاخص‌های بومی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر اسناد بالادستی مرتبط	به‌روزرسانی و استخراج شاخص‌های بومی علم، فناوری و نوآوری	۱۷۴,۴۸۰	۰	۱۷۴,۴۸۰	۰/۰۲
۱۷۰۸۰۶۰۰۰۰	نظارت عالیه بر استقرار نظام یکپارچه‌سازی تجمیع و تحلیل داده‌های فرهنگ و علم کشور	تدوین سند و بازنگری قوانین و مقررات	۱۲۵,۵۲۰	۰	۱۲۵,۵۲۰	۰/۰۲
۱۰۰۲۱۸۰۰۰۰	برنامه اجرای نظام داده‌های مکانی کشور	تهیه نقشه	۱۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۰/۰۱
۱۳۰۲۰۴۷۰۰۰	برنامه کاهش تلفات ناشی از تصادفات و سوانح رانندگی	کیلومتر جاده‌ای تحت پوشش تلفن همراه	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰/۰۱
۱۷۰۸۰۵۰۰۰۰	استفاده از فناوری‌های نوین در راستای هوشمندسازی، شفاف‌سازی و تأمین مشارکت حداکثری نخبگان و عموم مردم	میران پیشرفت مشارکت نخبگان و مردم	۶۳,۰۰۰	۰	۶۳,۰۰۰	۰/۰۱

شماره طبقه‌بندی	عنوان	توضیح	عمومی	متفرقه	جمع ۱۴۰۲	سهم از مجموع اعتبارات برنامه‌ای فاوا سال ۱۴۰۲
۱۷۰۸۰۵۳۰۰۰	طراحی و استقرار نظام یکپارچه سیستمی و هوشمند نظارت و ارزیابی بر مصوبات	میزان پیشرفت طراحی و استقرار نظام	۶۳,۰۰۰	۰	۶۳,۰۰۰	۰/۰۱
۱۸۰۱۰۴۸۰۰۰	برنامه توسعه و تقویت شبکه آموزش‌های ترکیبی آمیخته (و غیرحضوری مبتنی بر ساحت‌های شش‌گانه) سند تحول بنیادین آموزش و پرورش	نسبت خدمات ارائه شده به خانواده‌ها در سامانه جامع تعلیم و تربیت کودک به کل خدمات مشمول	۲۰,۰۰۰	۰	۴۰,۰۰۰	۰/۰۱
۲۵۴۰۰۰	شرکت سهامی صنایع الکترونیک ایران	نسبت برنامه دفاعی اجرایی شده به برنامه مصوب	۰	۰	۱۲,۵۰۰	۰
مجموع			۳۳۹,۷۰۸,۷۹۸	۵۰,۹۱۱,۳۵۵	۷۱۸,۴۲۶,۳۴۹	۱۰۰

مأخذ: اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir